

24. 7. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo na ochranu osobnosti versus svoboda projevu

Ústavní soud se ve svém nedávno vydaném nálezu (I. ÚS 4022/17, ze dne 11. 6. 2018) věnoval problematice kolize svobody projevu podle čl. 17 zákona č. [2/1993](#) Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina základních práv a svobod“) a práva na ochranu osobnosti podle čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a vzájemnému poměřování těchto práv. Ústavní soud neshledal, že by napadenými rozsudky byla porušena ústavně zaručená práva a svobody stěžovatele a ústavní stížnost zamítl.

Dne 16. 3. 2010 vysílala Česká televize diskusní pořad Kontexty, ve kterém vystoupili hosté z odborných kruhů na téma, kdo by se měl stát generálním ředitelem Národní galerie. V té době zároveň probíhalo na tuto pozici výběrové řízení, jehož se nakonec neúspěšně účastnil doc. PhDr. Ing. Jiří Fajt, Ph.D. (dále jen „Jiří Fajt“), který dříve v Národní galerii působil jako kurátor Sbírký starého českého umění a od roku 1994 jako ředitel odboru Starého umění a vedoucí Sbírký starého evropského umění. Mezi hosty diskusního pořadu byl dále prof. Milan Knížák, Dr. A. (dále jen „Milan Knížák“), tehdejší generální ředitel Národní galerie a prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc., členka výběrové komise Ministerstva kultury.

V průběhu pořadu Milan Knížák prohlásil: „Přede mnou tam bylo asi pět kunsthistoriků řediteli po roce 1990 a dovedli galerii do naprosto dezolátního stavu. Zadluženou, jaksi nefungující a tak dále. A nejhorší byl pan ředitel Fajt, který ji zcela ekonomicky zruinoval. Dodnes se jakoby z těchto věcí vzpamatováváme. Čili jako kunsthistorici, kteří byli na mém místě přede mnou, se chovali velmi nekvalifikovaně.“ Jiří Fajt podal proti Milanu Knížákovi žalobu, kterou se úspěšně domáhal omluvy.

Před Ústavním soudem Milan Knížák jako stěžovatel namítal, že uložením povinnosti omluvit se vedlejšímu účastníkovi řízení, Jiřímu Fajtovi, bylo zasaženo do jeho svobody projevu podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod.

Ústavní soud konstatoval, že svoboda projevu je jedním z pilířů pluralitní demokratické společnosti, v níž je dovoleno vyjadřovat se k jakékoli otázce a vynášet hodnotové soudy. Svoboda projevu však na druhou stranu není neomezená, nýbrž podléhá limitům veřejného pořádku a ochrany práv a svobod jiných osob. Jedním z prostředků ochrany lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a jména v souladu s čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je právo domáhat se prostřednictvím žaloby, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno a aby byl odstraněn jeho následek v souladu s ustanovením § 82 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění. Vyhovění soudu takové

žalobě je však zásahem do svobody projevu dle čl. 17 Listiny základních práv a svobod, a je proto nutné zkoumat, kterému ústavně zaručenému právu je třeba dát přednost.

Ústavní soud při řešení výše uvedené kolize zohledňuje zejména:

1. povahu výroku (zda jde o skutkové tvrzení nebo hodnotící soud),
2. obsah výroku (například zda jde o projev "politický" či "komerční"),
3. formu výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní, či dokonce vulgární),
4. postavení kritizované osoby (například zda jde o osobu veřejně činnou, osobu aktivní v politickém životě, případně osobu veřejně známou),
5. zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry kritizované osoby,
6. chování kritizované osoby (například zda kritiku sama "vyprovokovala" či jak se ke kritice postavila),
7. kdo výrok pronáší (například, zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.),
8. kdy byl výrok učiněn (například jaké měl či mohl mít autor výroku v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci výrok učinil).

Výše uvedený výčet je demonstrativní. Každý z uvedených faktorů hraje určitou roli při poměrování obou ústavně zaručených práv a je třeba brát v úvahu celkový kontext věci a ve specifických případech i jiné zde neuvedené faktory, které nelze do výše uvedených kategorií zařadit.

Ústavní soud v dané věci konstatoval, že obsazení postu generálního ředitele Národní galerie je otázkou veřejného zájmu a jeho obsazení podléhá i vzhledem k vynakládání veřejných prostředků kontrole ze strany veřejnosti. Kandidát na tuto pozici tedy musí strpět kritiku v určitém rozsahu v souvislosti s jeho působením. Stěžovatel však mj. na adresu vedlejšího účastníka řízení uvedl, že se podílel na dovedení Národní galerie do „dezolátního stavu“ a je odpovědný za její špatný ekonomický stav. Ústavní soud má za to, že tato část výroku již není svou povahou ryze subjektivním hodnocením, na něž má každý právo, nýbrž je již skutkovým tvrzením. Předmětný výrok stěžovatele byl vyhodnocen jako nepřiměřený a nepodložený a vzhledem k jeho intenzitě a rezolutnosti nepřipouštějící žádné pochybnosti. V řízení před Městským soudem vyšlo najevo, že k pochybením ze strany vedlejšího účastníka skutečně došlo (např. k porušení zákona o veřejných zakázkách nebo k nesprávnému použití investičních prostředků na stavební úpravy), tato pochybení byla ovšem marginální a proto nelze neblahý ekonomický stav Národní galerie vedlejšímu účastníkovi přičítat bez dalšího.

V daném případě Ústavní soud považoval za stěžejní, že výrok učinil tehdejší generální ředitel Národní galerie, z titulu své funkce detailně seznámen s hospodařením této instituce, jehož výrok o podílu vedlejšího účastníka řízení na výsledcích hospodaření Národní galerie v minulosti je posluchačem považován za konstatování faktu a nikoli pouhé zveličení. V daném případě proto nebylo možné dát přednost svobodě projevu stěžovatele před právem na ochranu osobnosti vedlejšího účastníka, který se předmětným výrokem oprávněně cítil dotčen. Ústavní soud, tak jak bylo uvedeno výše, ústavní stížnost zamítl.

Martin Horvát

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)